

Aan de Gemeenteraad.

Raadsvergadering d.d. : 30 januari 2020
Commissievergadering d.d. : 16 januari 2020
Commissie : Grondgebied/Bestuur en Middelen
Portefeuillehouder : wethouder H. Wijkhuizen
Programmaonderdeel : 201. Verkeer en vervoer
Registratienummer : 2019008201
Productiedatum : 10 december 2019

Onderwerp

Vaststellen Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020

Voorgesteld besluit:

De raad van de gemeente Bloemendaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 december 2019

besluit:

de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020 vast te stellen.

De raad voornoemd, d.d.

de voorzitter,

de griffier,

Bestuit raad: Aangenomen
Voor: 13
Tegen: 4
Afwezig: 2

Voorgesteld besluit

Het college stelt uw raad voor, de Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020 vast te stellen.

Aanleiding en beoogd effect

Aanleiding

Om de regionale bereikbaarheid van Zuid-Kennemerland te verbeteren, werken Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal sinds 2011 samen vanuit de visie 'Zuid-Kennemerland, bereikbaar door samenwerking'. In 2013 is hier een gezamenlijk spaarfonds (het Mobiliteitsfonds) aan toegevoegd. De werkwijze en verantwoording van de samenwerking zijn vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Door goed overleg en gezamenlijk sparen voor cofinanciering van maatregelen en infrastructurele projecten is een basis gelegd voor samenwerking, zowel binnen Zuid-Kennemerland als met onze partners en stakeholders.

De nu voorliggende 'Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland' (bijlage 1) is een actualisatie van de vigerende visie. De belangrijkste aanvullingen en vernieuwingen ten opzichte van de bestaande Bereikbaarheidsvisie uit 2011 zijn:

- een analyse van de opgaven waar de regio voor staat (woningbouw, klimaat en energie, landschap en recreatie en economie);
- een strategische positionering van de regio ten opzichte van de omliggende regio's;
- het versterken van de governance als instrument voor positionering en om onze belangen als regio te behartigen (wordt verder uitgewerkt in de Zuid-Kennemer Agenda);
- het beter inspelen op sociaal-economische en demografische ontwikkelingen (woon-werk pendel, vergrijzing), die toekomstige mobiliteitspatronen gaan beïnvloeden;
- een programmatische opbouw per vervoersmodaliteit met planhorizon tot 2050 (fiets, auto, openbaar vervoer en verkeersmanagement);
- een heldere keuze in prioritaire programma's voor nieuwe maatregelen en projecten (op pag. 44-45 van de visie is de opmaat naar een Uitvoeringsprogramma opgenomen);
- het leggen van verbinding met andere beleidsnota's op regionaal en gemeentelijk niveau (Zuid-Kennemer Agenda, Omgevingsvisies, OV-toekomstbeeld, MRA-agenda, Programma MIRT).

Na presentaties aan de gezamenlijke colleges en raden (radenbijeenkomsten op 22 november 2018 en 1 oktober 2019), heeft de stuurgroep Zuid-Kennemerland Bereikbaar het definitieve concept geaccordeerd in haar bestuursvergadering van 27 november 2019. De Bereikbaarheidsvisie 2020 wordt ter vaststelling voorgelegd aan de raden van Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal.

Beoogd effect

Een vastgestelde Bereikbaarheidsvisie geeft richting aan het mobiliteitsbeleid van Zuid-Kennemerland (met doorvertaling naar een regionaal Uitvoeringsprogramma/inzet mobiliteitsfonds) en het stelt de regio in staat zich duidelijk te profileren bij andere overheden (provincie en Rijk), samenwerkingsverbanden (MRA) en stakeholders (vervoerbedrijven, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven).

Politieke keuzeruimte

De Bereikbaarheidsvisie is een zelfstandig beleidsstuk, maar met een sterke samenhang met andere (bestaande/in ontwikkeling zijnde) beleidsstukken. Nieuwe inzichten en visies zoals de Haarlemse Structuurvisie Openbare Ruimte van de gemeente Haarlem, de Zuid-Kennemer Agenda en de Binnenduinrand-visie hebben wij in deze visie verwerkt.

Zuid-Kennemer Agenda

De bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland en de Zuid-Kennemer Agenda zijn parallel ontwikkeld. Ook bij de totstandkoming van de Zuid-Kennemer Agenda bent u als raad betrokken geweest. Tussentijds zijn beiden aan elkaar gespiegeld. De bereikbaarheidsvisie kunt u beschouwen als een nadere uitwerking van de Zuid-Kennemer Agenda. Deze laatste is echter niet te lezen als samenvatting van de bereikbaarheidsvisie. Beiden dienen een ander doel en kennen andere relaties. Zo is de mobiliteitsparagraaf in de Zuid-Kennemer Agenda in stijl gekoppeld aan de andere paragrafen. Ook de Omgevingsvisie van de Provincie Noord-Holland en inzichten uit het Regionaal OV-Toekomstbeeld zijn meegenomen.

Doorwerking van actuele zienswijzen, moties en amendementen

Het afgelopen jaar hebben de raden van Zuid-Kennemerland verschillende richtinggevende uitspraken gedaan over maatregelen en projecten (zienswijzen, moties en amendementen). Naar hun aard worden die niet direct geadresseerd in de Bereikbaarheidsvisie, maar wel in het te maken Uitvoeringsprogramma en de daaruit voortkomende Jaarplannen van de GR.

Zienswijze over het Jaarplan GR Bereikbaarheid 2020:

- Aangenomen motie van Bloemendaal over het schrappen van verder onderzoek naar een verbinding Zeeweg-Randweg.

Zienswijzen / opmerkingen over de Zuid-Kennemer Agenda:

- Diverse opmerkingen uit de raden, waaronder het verzoek meer aandacht te geven aan de ringenstructuur rond Haarlem, met de Kennemertunnel en de Velserversbinding als ontbrekende schakels.

Moties en amendement naar aanleiding van de opwaardering spoor Haarlem-Zandvoort:

- Twee aangenomen moties van Bloemendaal d.d. 5 en 16 september 2019, over een bereikbare kust en leefbaar Overveen en mitigerende maatregelen rond het spoor Haarlem-Zandvoort.
- Amendement van Heemstede d.d. 31 oktober 2019, over versnelling van een pakket bereikbaarheidsmaatregelen.

Gedachtegang

Argumenten

Uit de evaluatie naar de werking van de Gemeenschappelijke Regeling Zuid-Kennemerland Bereikbaar blijkt dat er draagvlak is onder raadsleden én bestuur om zowel de samenwerking te verbeteren als om de Visie en het Uitvoeringsagenda te actualiseren. Zo werd in deze evaluatie nadrukkelijk gewezen op het gebrek samenhang tussen projecten. Ook waren of zijn wij onvoldoende aangehaakt bij de ons omringende regio's.

Samenbrengen van thema's

Het belang van een goede bereikbaarheid wordt geduid langs de lijn van de vier grote thema's: woningbouw, economie, landschap & recreatie en Klimaat & energie. Aan de hand van zeven ontwikkelperspectieven schetsen wij de oplossingsrichtingen. Ontwikkelperspectieven zijn bijvoorbeeld 'prioritering van nieuwe investeringen', 'sterke ketenpositie voor het OV' en 'versterken oost-westverbindingen'. Tenslotte zijn de oplossingsrichtingen vertaald in een visiekaart, waarin de samenhang tussen de oplossingsrichtingen wordt verhelderd. Deze bereikbaarheidsvisie is daarnaast een bredere uitwerking van Opgave 5 'Verbinden van onze opgaven met betere bereikbaarheid' van de Zuid-Kennemer Agenda.

Verschillende schaalniveaus en beïnvloedingsruimte inzichtelijk maken

Daarnaast speelt het schaalniveau waarop vraagstukken spelen een grote rol. Lokale kwaliteiten en

bovenregionale invloeden moeten op elkaar worden afgestemd, waarbij wij op lokaal en regionaal schaalniveau zelf kunnen sturen. Maar voor een goed bereikbare regio is een goede samenwerking op alle schaalniveaus van belang. Deze visie vertrekt vanuit de lokale samenhang met de bovenlokale bereikbaarheid. Als een door één of enkele gemeente(n) gewenste fysieke maatregel niet in de bereikbaarheidsvisie is opgenomen, betekent dit niet dat deze minder relevant is of niet geagendeerd kan worden voor nader overleg. Een dergelijke agendering staat iedere gemeente uiteraard vrij.

Prioriteren van nieuwe investeringen

De beperkte ruimte die wij in Zuid-Kennemerland kunnen en willen benutten, vraagt om keuzes in de prioritering van modaliteiten. De aanpak van voetgangers en fietsers krijgen prioriteit, gevolgd door OV. Daarna komt deelmobiliteit en tot slot privé autogebruik. Met een dergelijke prioritering is duidelijk waar onze gezamenlijke belangen zitten en kunnen bestuurders (en ambtelijk ondersteuners) een éénduidig verhaal uitdragen naar belangrijke partners. Cofinanciering binnen Zuid-Kennemerland, maar ook met partners zoals de provincie Noord-Holland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Deze prioritering sluit zo veel mogelijk aan bij potentiële financieringsmogelijkheden door derden, zoals nu te verwachten.

Kantttekeningen

Gezamenlijk belang en eigen belang

Naast het gezamenlijke belang als regio, heeft iedere gemeente ook een eigen belang. Het is niet altijd vanzelfsprekend dat deze belangen op één lijn liggen. Als een gemeente bijvoorbeeld afhankelijk is van een doorgaande verbinding via een of meerdere omliggende gemeenten, heeft dit gevolgen voor omliggende gemeente(n).

Ook kunnen investeringen van bijvoorbeeld de Provincie Noord-Holland of de Rijksoverheid in een gemeente ten koste gaan van investeringen in een andere gemeente. De vier gemeenten van Zuid-Kennemerland zullen dus samen tot de optimale afweging moeten komen van het individuele belang als gemeenten en het collectieve belang als regio. Met een gezamenlijke visie en in beginsel haalbare ambities, staan wij als regio sterker. Wij tonen hiermee in staat te zijn om over de eigen grens te kijken en zelfs gezamenlijk te kunnen financieren.

Onvolkomenheden in het definitieve concept

Het definitieve concept van de visie bevat helaas nog een enkele onvolkomenheid. Om praktische en financiële redenen zijn die in de voorliggende versie niet hersteld; in de definitieve versie na radenbehandeling gebeurt dat uiteraard wel. Zo is de verbeelding van een fietspad door de Waterleidingduinen op de maatregelenkaart niet juist (staat vermeld als bestaand fietspad, dat moet zijn als ontbrekende schakel).

Overwegingen van het college

Het college onderschrijft de toegevoegde waarde van een regionale Bereikbaarheidsvisie. De regio staat de komende decennia voor grote opgaven op het gebied van woningbouw, klimaat en energie, landschap en recreatie en economie. In al deze opgaven speelt mobiliteit een grote rol. Het beschermen van de landschappelijke kwaliteiten en de hoogwaardige woongebieden van Bloemendaal is een hoofddoelstelling. Dit betekent dat grote verkeersstromen (kustverkeer en woon-werk verkeer) anders georganiseerd moeten worden. Fiets en openbaar vervoer moeten een groter aandeel krijgen. Dat bereiken we niet alleen met plaatselijke verkeersmaatregelen, maar vooral door, vanuit een sterke regionale visie, aan te sluiten bij bovenregionale oplossingen, zoals nieuwe OV-knooppunten aan de oostkant van de Haarlemse agglomeratie (met P+R oplossingen en OV-verbindingen naar de kust) en railverbindingen naar Schiphol en Amsterdam-zuid/zuidoost.

Middelen

Financiële middelen

Voor een nieuw Uitvoeringsprogramma wordt gebruik gemaakt van het mobiliteitsfonds. Het gaat veelal om cofinanciering, dus aangevuld met subsidie van derden (provincie, Rijk) en eigen bijdragen van de Zuid-Kennemer gemeenten.

Uitvoeringsagenda en lopende begroting

Naast de actualisatie van de bereikbaarheidsvisie wordt óók gewerkt aan de geplande activiteiten conform Jaarplan/Begroting 2020. U wordt separaat geïnformeerd over de voortgang hiervan. Afhankelijk van de doorlooptijd van besluitvorming, vangen wij aan met een nieuwe uitvoeringsagenda of verzorgen wij tussentijds een Jaarbegroting 2021 met een doorkijk naar een Meerjarenplan t/m 2028. Uitvoeringsplannen worden zoals gebruikelijk aan de vier raden voorgelegd ter besluitvorming. Deze visie vervangt dus niet het voorgaande Jaarplan/Begroting.

Personele middelen

De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen personeel. De vier gemeenten zorgen zelf voor bemensing van een stuurgroep en een kernteam. Bij het Uitvoeringsprogramma komt de benodigde personele inzet voor de komende jaren in beeld.

Organisatorische middelen

Voor de praktische uitvoering van de regionale samenwerking zijn de colleges van de vier gemeenten een gemeenschappelijke regeling aangegaan. Deze GR uit 2013 zal op een aantal, voornamelijk technische, punten worden bijgewerkt. De colleges besluiten daarover nadat de visie, als inhoudelijke drager van het regionale beleid, is vastgesteld.

Participatie

De ontwerp Bereikbaarheidsvisie is voorgelegd aan een klankbordgroep van maatschappelijke organisaties, belangenbehartigers en stakeholders zitten. Hun inbreng was zeer divers, van groots en visionair tot klein en concreet. Alle opmerkingen die passen bij het schaal- en abstractieniveau van de visie zijn beoordeeld door het regionale kernteam en voor zover nuttig en mogelijk verwerkt in het definitieve concept van de visie.

Communicatie

De visie wordt, nadat die is vastgesteld door de vier raden, digitaal gepubliceerd als beleidsstuk.

Samenwerking (Heemstede)

Heemstede neemt op gelijke voet deel in de GR Bereikbaarheid en in het regionale vaststellingsproces bij de raden.

Vervolgproces/evaluatie

De stuurgroep GR biedt aan, een presentatie te verzorgen op een beeldvormende avond (gepland 12 januari 2020). Waar mogelijk wordt dit in iedere Zuid-Kennemerland-gemeente op een zelfde wijze vormgegeven. In de praktijk zal dit niet altijd mogelijk zijn vanwege samenvallende vergaderdata in de vier gemeenten.

Bijlagen

- Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2020 (2019008365)

Achterliggende documenten

- Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland 2011
- Gemeenschappelijke regeling Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland en mobiliteitsfonds 2013
- Zuid-Kennemer Agenda

Burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

, burgemeester.

, gemeentesecretaris.